

Woord van de bisschop

'Kerstmis, feest van ontmoeting'

De Advent loopt ten

einde, het Hoogfeest van de Geboorte van de Heer staat voor de deur. De Advent is een intieme tijd waarin de Kerk met extra toewijding viert dat God tot ons komt om ons met Hem te verbinden. Hij zoekt ons. Hij komt naast ons staan, met zijn liefde. Hij wil het leven met ons delen. God en mens horen immers bij elkaar. Met aandacht uitzien naar God. Het maakt de mens anders, groots, hoopvol. God komt als een weerloos kind. God en mens worden één. Wij kijken naar Maria en Jozef. Voor hen is er nauwelijks plaats in deze wereld. Ze zoeken het gezelschap van de herders. We horen de engelen in hemels licht tot hen zingen. Eer aan God in den hoge en vrede op aarde aan de mensen van goede wil. Denk eens na over deze boodschap. We wachten op de drie koningen. Zij gaan ons voor in het brengen van eer aan God die mens is. In deze dagen willen wij ook elkaar ontmoeten. We ervaren de vreugde van het samen zijn. Reizen, je mooi aankleden. Het samen zijn vieren in gesprek en het samen tafelen. Er zijn ook velen voor wie het moeilijke dagen zijn. Mensen maken zoveel mee, krijgen zoveel te verwerken. Je moet het met een feest wel tot je door laten dringen. Je kunt het niet ontlopen. Je hebt er niet om gevraagd, maar het komt op je weg. ... Juist die mensen zou ik willen vragen: kom voor wat steun naar de kerk. Wees welkom. Spreek mensen aan als het nodig is. Wij zijn er voor elkaar. Zoals God ons leven wil delen, zo willen christenen ook het le-

ven met elkaar delen. Dat zou in ieder geval zo moeten zijn. Niemand is volmaakt. Help elkaar om tot ontmoetingen te komen. Elkaar niet beleren, niet beoordelen. Neen, als eerste in liefde er voor elkaar zijn. Daarna samen op weg gaan. De weg naar het kind in de kribbe. Jezus maakt ons vrij. Hij geneest ons door zijn liefde. Hij geeft ons de kracht om te kunnen dragen wat we moeten dragen. Wij kunnen elkaar niet vrij maken. God kan en wil dat in Jezus doen. Christen zijn, iets wat je mag doen, iets wat je mag ontvangen. In de Advent mocht ik in Rome Paus Franciscus ontmoeten. Hij is een man van ontmoeting. In barmhartigheid en liefde. Hij roept op tot geloof. Wekt hoop. Hij raakt gekwetste mensen aan, hij omarmt ze. Hij wijst naar het kind in de kribbe. Hij leert dat er onder ons geen plaats is voor trots, voor hoogmoed en voor zelfzuchtige rijkdom. Maak je klein dan pas ben je groot. Graag wil ik u in deze geest een zalig Kerstfeest en een gezegend nieuw jaar toewensen. Ontmoet je naasten, ontmoet de Heer. Laat uit die ontmoeting oprechte liefde opbloeien en verander daarmee de wereld. Dicht bij en ver weg.

+ drs. A.L.M. Hurkmans

Nieuwe parochies

Per 1 januari 2014 heeft Mgr. A. Hurkmans opgericht de R.K. Parochie **Sint Clemens** gevestigd te **Reusel**, welke tot stand is gekomen middels samenvoeging (fu-

sie) van de parochies H. Clemens te Hulsel, H. Stepanus' Vinding te Lage Mierde, H. Johannes Evangelist te Hooge Mierde en O.L.V. Tenhemelopneming te Reusel. Tot pastoor is benoemd de zeereerwaarde heer K.W.M. van Roosmalen te Reusel.

Per 1 januari 2014 heeft Mgr. A. Hurkmans opgericht de R.K. Parochie **Heilige Willibrord**, gevestigd te **Valkenswaard**, welke tot stand is gekomen middels samenvoeging (fusie) van de parochies Heilige Nicolaas te Valkenswaard, Heilige Familie te Aalst-Waalre en Heilige Willibrordus te Waalre. De parochie zal worden bediend door een pastoraal team bestaande uit de hoogerwaarde heer P.G.A. Spooren, pastoor, de zeereerwaarde heer E.G.G.M. Mutsaerts, pastor, de eerwaarde pater I. Jesudass, pastor en de eerwaarde heer B.T.W.G.M. Leijten, diaken.

Per 1 januari 2014 heeft Mgr. A. Hurkmans middels fusie samengevoegd de parochies **Maria, Moeder van de Kerk** te Sint Anthonis en H. Maria Tenhemelopneming te Beugen, waarbij de R.K. Parochie Maria, Moeder van de Kerk verkrijgende rechtspersoon is.

Per 1 januari 2014 heeft Mgr. A. Hurkmans opgericht de R.K. Parochie **H.H. Cosmas en Damianus**, gevestigd te **Groesbeek**, welke tot stand is gekomen middels samenvoeging (fusie) van de parochies Groesbeek te Groesbeek en H. Antonius van Padua te

Groesbeek-Breedeweg. De parochie zal worden bediend door een pastoraal team bestaande uit de hoogeerwaarde heer H.J.A. Janssen, pastoor, de eerwaarde heer A.A. van Rooij, diaken en de eerwaarde heer J. van Montfort, diaken.

Per 1 januari 2014 heeft Mgr. A. Hurkmans opgericht de R.K. Parochie **Heilige Apostelen Petrus en Paulus**, gevestigd te **Bladel**, welke tot stand is gekomen middels samenvoeging (fusie) van de parochies H. Petrus' Banden te Bladel, H. Willibrordus te Casteren, H. Severinus te Hapert, H. Pancratius te Hoogeloon en H.H. Antonius van Padua en Brigida te Netersel. De parochie zal worden bediend door een pastoraal team bestaande uit de hoogeerwaarde heer C.J.A. Bertens, pastoor (moderator) en de zeereerwaarde heer Bijumon Thomas, pastor.

Agenda van de bisschoppen

Mgr. drs. A. Hurkmans

- 2 9.00 H. Mis in de kathedraal
10.00 stafvergadering
- 9 9.00 H. Mis in de kathedraal
10.00 stafvergadering
15.00 presentatie en uitreiking eerste boek geschiedenis NLZ en bijeenkomst in Tilburg
- 12 11.00 H. Eucharistie NP Bladel
- 14 bisschoppenconferentie te Utrecht
- 16 9.00 H. Mis in de kathedraal
10.00 stafvergadering
15.30 opening tentoonstelling het Verhaal van Brabant in het Noordbrabants Museum
- 19 9.30 H. Eucharistie 50-jarig jubileum MOV Zeeland
- 23 9.00 H. Mis in de kathedraal
10.00 stafvergadering
- 30 9.00 H. Mis in de kathedraal
10.00 stafvergadering

Mgr. R. Mutsaerts

- 1 11.00 uur H.Mis Heeze
- 2 Stafvergadering
- 4 19.00 uur H.Mis Heeze
- 5 9.00 en 11.00 uur HH.Missen Heeze
- 5 t/m 10 retraite Clervaux
- 11 19.00 uur H.Mis Heeze

- 12 9.00 en 11.00 uur HH. Missen Heeze
15.00 uur mini Oetelconcert Den Bosch
- 14 Bisschoppenconferentie
Bespreking met Youth for Christ, Utrecht
- 15 Officium Catecheticum, Utrecht
- 16 Stafvergadering
- 18 19.00 uur H. Mis Heeze
- 19 9.00 uur H. Mis Heeze
11.00 uur Installatie pastoor Spooren nieuwe parochie H.Nicolaas Valkenswaard
- 21 Officium Iuventutis, Utrecht
- 23 Stafvergadering.
Vergadering Sonnius
- 25 19.00 uur H. Mis Heeze
- 26 9.00 en 11.00 uur H.H. Missen Heeze
- 28 Vergadering St. Katholieke Jeugdbelangen

Benoemingen/ontslagen

De eerwaarde heer **drs. ing. P.J.M. Menting** te Kleef: per 1 december 2013 benoeming tot diaken van de Parochie Heilige Drie-eenheid te Nijmegen.

De eerwaarde heer **P. Flesia** te Liempde: per 1 december 2013 benoeming tot diaken van de Verrijzenisparochie te Boxtel.

De eerwaarde heer **A.P.M. van Kuijk** te Loon op Zand: per 1 december 2013 benoeming tot diaken van de parochies H. Maria en H. Johannes evangelist te 's-Hertogenbosch.

De eerwaarde heer **J. van Montfort** te Nijmegen: per 1 december 2013 benoeming tot diaken van de parochie H. Antonius van Padua te Groesbeek-Breedeweg.

De heer **dr. Th.M.M. Schepens** te Berkel-Enschot: per 1 december 2013 eervol ontslag van de pastorale zending als pastoraal werker

van de parochie H. Willibrord te Loon op Zand-Kaatsheuvel.

De weleerwaarde heer **A.R.G. Holvoet** te Zeeland: per 1 december 2013 eervol ontslag als pastor (kapelaan) van de parochie Sint Petrus te Uden.

De hoogeerwaarde heer **P.G.A. Spooren** te Budel: per 1 januari 2014 eervol ontslag als pastoor van de parochie O.L. Vrouw Visitatie te Budel en als waarnemend pastoor van de Pastorale Eenheid Maarheeze-Soerendonk.

De zeereerwaarde heer **E.G.G.M. Mutsaerts** te Budel: per 1 januari 2014 eervol ontslag als pastor van de parochie O.L. Vrouw Visitatie te Budel.

De zeereerwaarde heer **J.J.M. van Gestel** te Groesbeek: per 1 januari 2014 eervol ontslag als pastoor van de parochie Groesbeek te Groesbeek

De weleerwaarde heer **Chr.C. Rodeyns** te Wanroij: per 1 januari 2014 eervol ontslag als pastor (kapelaan) van de parochie Maria, Moeder van de Kerk te Sint Anthonis.

De zeereerwaarde pater **W.A.H.A.M. Wouters wp** te Lage Mierde: per 1 januari 2014 eervol ontslag als waarnemend pastoor van de parochies H. Clemens te Hulsel, H. Stephanus' Vinding te Lage Mierde en H. Johannes Evangelist te Hooge Mierde.

De heer **C.A.J. Bergman** te Venraij: per 1 maart 2014 eervol ontslag van de pastorale zending als pastoraal werker bij Vitalis te Eindhoven.

Van goddelijke origine

Door de titel verwacht u wellicht een kerstmeditatie. Daar klinkt zeker iets van door, maar onderstaande overweging gaat over het

catechumenaat. Komende januari zal opnieuw een groep volwassenen, die om het doopsel hebben gevraagd, hun weg van christelijke initiatie beginnen.

Als iemand aan onze deur klopt met de vraag naar een sacrament of om opgenomen te worden in de Kerk, is veelal onze eerste vraag: 'wat is uw motivatie?' Dat kunnen we echter beter niet vragen. De vraag naar 'motivatie' is er één die je stelt aan iemand die werk zoekt. Als er iemand bij ons aanklopt die naar het doopsel vraagt of aangeeft bij de Kerk te willen horen, kunnen we enkel constateren dat er

iemand is en dat die aan de deur klopt. Er is een persoon met heel zijn rijkdom. Deze persoon verdient allereerst ons vertrouwen:

vertrouwen in zijn verlangen naar God en vertrouwen in de bekwaamheid van deze persoon om volwassen in het leven én in het geloof te staan. Wanneer een persoon met zijn vraag komt, draagt hij al een verlangen in zich dat God daar neergelegd heeft. Deze rijkdom mogen we in uiteenlopende formuleringen vernemen: 'Ik heb de Bijbel gelezen'; 'Ik heb een andere christen ontmoet', 'Ik ga binnenkort trouwen'... Elke vraag naar een sacrament en naar opname in de Kerk zou ons blij moeten maken. Zelfs als deze aanvraag niet meteen overeenkomt met wat wij verwachten van de 'aanvragers'. Dit verschil mag er niet toe leiden dat we de aanvragers verdenken bijbedoelingen te hebben. We mogen niet vergeten dat het geloofsproces zijn origine heeft in God. Het gaat er dus om dat we vertrouwen hebben in het handelen van God zelf. Hij is de enige echte initiator. De begeleiders van het catechumenaat, aan de vier centra in ons bisdom, begeleiden dan ook niet een persoon, maar een relatie met Christus. Een relatie waarvoor we ten dienste staan, die we willen voeden en die we willen bevorderen in het innerlijke leven van mensen. Het catechumenaat nodigt uit om mensen zo te onthalen dat Christus vrij in deze mens

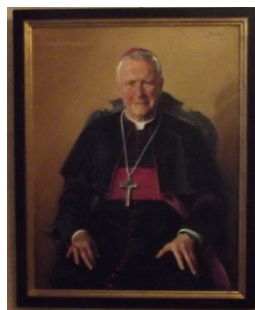
kan handelen. Hij zal zelf met deze mensen zijn weg gaan.

Volwassenen die het sacrament van het doopsel willen ontvangen of die zich willen aansluiten bij de Kerk, kunnen zich aanmelden voor het catechumenaat. Dit traject start in januari 2014. Meer info: www.bisdomdenbosch.nl (onder 'vorming' en 'opname Rk-Kerk'). T: 073523 2020. E-mail: vormingscentrum@bisdomdenbosch.nl

Schilderij Mgr. Hurkmans

Op donderdag 28 november 2013 werd door de leden van het kapittel een bijzonder schilderij aangeboden aan onze bisschop. Het is een portret van hemzelf.

Aangezien Mgr. Hurkmans sinds 1998 de bisschop van 's-Hertogenbosch is, vond het kapittel de tijd rijp om een portret van hem te laten schilderen. Het heeft daar-

voor een portret-schilder benaderd en bereid gevonden het te doen: Jan

Asselbergs uit Waspik (www.janasselbergs.nl). Deze vakman heeft een goed gelijkend portret gemaakt. In aanwezigheid van de schilder en zijn vrouw bood het kapittel het schilderij aan. Uiteraard wist de bisschop hiervan, want hij had een aantal dagen moeten 'zitten'. Het schilderij is opgehangen in de spreekkamer van het bisdomkantoor waar het door bezoekers kan worden bewonderd. Het hangt in de rij van bisschoppen van de laatste decennia: Mgr. J. Bluysen, Mgr. M. Bekkers en Mgr. J. Ter Schure. In de naastgelegen kapittelzaal hangen de portretten vanaf Mgr. J.

Zwijssen tot en met Mgr. Mutsaerts (niet te verwarren met de huidige hulpbisschop). Het nieuwe schilderij is een aanwinst voor de collectie.

Gemeenschapsspiritualiteit in de parochies

'Gemeenschapsspiritualiteit in parochies' is het thema van het 8e Pastoraal Congres, 23 tot 25 maart 2014 te Helvoirt. Hoofdspreker is Christian Hennecke, die in het Duitse bisdom Hildesheim werkt aan missionair pastoraat. De organiserende werkgroep wil met dit congres een bijdrage leveren aan de gemeenschapsspiritualiteit binnen parochies. Naarmate er door individualisering, kerksluitingen en fusies van parochies steeds meer sociale verbanden wegvallen, is er meer aandacht nodig voor gemeenschapsspiritualiteit en nieuwe vormen van gemeenschap. In de werkgroep zitten pastorale beroepskrachten en medewerkers van kerkelijke bewegingen.

De hoofdspreker is de Duitse priester Christian Hennecke, leider van de dienst Missionair Pastoraat in het bisdom Hildesheim en rector van het seminarie aldaar. Hij is gepromoveerd op 'de ecclesiologie van het Tweede Vaticaans Concilie en Dietrich Bonhoeffer'.

Dit congres is voor allen die in de R.K. Kerk werkzaam zijn in de pastoraal of daartoe in opleiding zijn: priesters, diakens, pastoraal werk(st)ers, categoriale zielzorgers, catecheten en leden van pastoraatsgroepen. Vanuit de bisschoppenconferentie is Mgr. J. van Burgsteden s.s.s. als referent voor de Kerkelijke Bewegingen en Nieuwe Gemeenschappen bij de voorbereidingen betrokken. Meer:

www.stucom.nl/pastoraalcongres.

Avondwake voor een uitvaart

Het kerkelijk afscheid van een overledene bestaat in de liturgie van de uitvaart. Die liturgie kan meer of minder uitgebreid zijn, afhankelijk van de plaatselijke of familiale omstandigheden. De kern ervan is altijd de viering van de liturgie van het 'Woord waarin het Paasmysterie wordt verkondigd' als troost voor hen die achterblijven en een 'Laatste Aanbeveling ten Afscheid' waarin voor de zielenrust van de overledene wordt gebeden. Voor de overledene wordt ook altijd de eucharistie gevierd maar dat kan ook later. De liturgie van de uitvaart, in zijn meest sobere vorm, kan dus in de kerk gevierd worden (de meest eigen plaats ervoor) maar ook op het kerkhof of in een crematorium. Men dient hierbij wel in het oog te houden dat de teksten en rituelen uit het rituele voor de uitvaartliturgie gebruikt worden en dat de

Colofon

De nieuwsbrief is een uitgave van **het bisdom van 's-Hertogenbosch**. *De BisdomNieuwsbrief wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.*

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds ING 132.84.65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief kunnen doorgegeven worden via het mailadres: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch

Postadres:

Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch

T: 073 523 20 20

E: info@bisdomdenbosch.nl

W: www.bisdomdenbosch.nl

Verschijnt elf maal per jaar

viering geleid word door iemand die dat in opdracht van de Kerk doet. Priesters en diakens hebben die opdracht krachtens hun wijding. Leken kunnen dat alleen met een uitdrukkelijk mandaat van de bisschop. Onze bisschop heeft geoordeeld dat er in ons bisdom voldoende priesters en diakens zijn om uitvaartdiensten te leiden. Leken hebben in ons bisdom dan ook geen mandaat om in een uitvaart voor te gaan. In ons land is de gewoonte ontstaan als voorbereiding op de uitvaart op de vooravond in de kerk bijeen te komen om voor de overledene en de familie te bidden. Deze avondwake wordt meestal geleid door parochianen die zich daarvoor bekwaamd hebben en die zich met toewijding van die taak kwijten. Deze avondwake is geen liturgie in de strikte zin van het woord maar, zoals alle religieuze vieringen in de kerk, dient zij vorm gegeven te worden in de geest en naar het voorbeeld van de liturgie. De avondwake hoort strikt genomen niet bij de kerkelijke uitvaartliturgie en kan dus achterwege gelaten worden. Dat geldt niet voor de uitvaartliturgie zelf. Dat de Kerk die uitvaartliturgie voor haar gelovigen belangrijk vindt, mag blijken uit het feit dat een priester de uitvaartliturgie slechts om hoogst ernstige redenen, die door de Kerk zelf zijn vastgesteld, mag weigeren. Anderzijds staat het daarom katholieken die ernst maken met het geloof niet vrij al dan niet voor een kerkelijke uitvaart te kiezen. Voor katholieken dient een kerkelijke uit-

vaart een vanzelfsprekende zaak te zijn.

Nu gebeurt het de laatste jaren steeds meer dat men niet om een kerkelijke uitvaart vraagt maar nog wel om een avondwake aan de vooravond van een crematie of van een seculier afscheid in een "herinneringshuis". Pastoors en parochies geven daar soms aan toe omdat men het dunne lijntje dat mensen nog met de Kerk verbindt niet wil doorsnijden of ook omdat men de financiën niet graag mist. Toch blijft het vreemd en is het innerlijk een onmogelijkheid een voorbereiding (avondwake) te houden op iets wat niet volgt (uitvaartliturgie). Als je dit toestaat, neem je jezelf als Kerk niet serieus. Dit is met name zo als men een kerkelijke uitvaart uitdrukkelijk in welke vorm dan ook afwijst. Soms zijn er alleen maar praktische redenen om te vragen om alleen een avondwake. Men kan bijv. in de morgen niet naar de kerk komen (vroegere tijd in crematorium) of omdat men dan een andersoortig afscheid gepland heeft. Dan is er geen enkel bezwaar om deze liturgie (al dan niet in aanwezigheid van het lichaam) op de vooravond te vieren in plaats van de avondwake. Dan zal de priester of diaken in de viering voorgaan en zal er een Liturgie van het Woord en een Laatste Aanbeveling plaatsvinden, verbonden met een eucharistie die op dat moment of later plaatsvindt. Het zal zaak van de pastoors zijn hun parochianen op de waarde van de uitvaartliturgie te wijzen en ook op de mogelijkheid deze uitvaartliturgie aan de vooravond van de feitelijke uitvaart te vieren.

Dienst Liturgie